

Prvi napad na neprijateljsko
uporište Banjaluku.

OVO JE BILO 1. JANUARA 1944. g.
=====

Iz "Krajiških Novina" od 16. ~~XX~~ IV. 1960. godine koji je napisao Lukač Duško i djelom iz sjećanja Gajića Gojka pisca ove izjave.

" Prvi napad na ustaško uporište Banjaluku izvršen je 1. januara 1944. godine oimah iza pola noći. Napad su izvršile jedinice Petog bosanskog korpusa, kome je bio komandant Rođić Slavko. Napad je izvršen po zadatku Vrhovnog Štaba da bi se olakšao položaj naših jedinica u Istočnoj Bosni i Baniji, gdje je neprijatelj izvođio ofanzivu.

U Banjaluci bile su tada stacionirane jake neprijateljske snage (oko 5.000 vojnika) iz sastava XV-og bratskog artiljerijskog korpusa, četiri domobranske lovačke brigade, tri artiljerijska divizion, žandarmerija, policija, četnici i ustaše.

Odbrana se sastojala na jakim uporištima sistema spoljne odbrane (Gornji Šeher, Karanovac, Čalinač, Trapisti, Klačnice i linija utvrđenja na prilazu grada. Neprijatelj je saznao za ovaj napad te je kao važan faktor iznenađnog napada izostao što je neprijatelju išlo u prilog.

Prije desetak dana napada na Banjaluku održana je u Mjestu Čačjavici (između Ključa i Mrkonjića) konferencija sa svim komandnim kadrom jedinica koje su imale zadatak da izvrše napada na Banjaluku. Ovaj se je sastanak održavao u jednoj velikoj seoskoj kući vlasništvo Luke i Djordje Rađakovića, i trajao je od 9 časova ujutro do duboko u noć. Sastankom je rukovodio komandant Petog korpusa Slavko Rođić, koji je na grubom seoskom stolu imao razastrte sekcije ovih krajeva oko Banjaluke. On je tumačio plan napada i raspoređivao je jedinice koja će sa kojeg kraja početi sa napadom.

Napad na Banjaluku izvršile su naše snage u sastavu

osam brigada, pet odreda i tri divizionu artiljerije, što je predstavljalo najveću snagu četa u ovolikom broju koncentrisanom u napadu na naseljeno mjesto.

Pored ostalih u napadu su učestovale i ove brigade: Šesta krajiška brigada. Treća Lička brigada, Trinaesta krajiška učerna brigada, Pete krajiška brigada, Treća proleterska i neki odredi.

Pošto je neprijatelj se dobro utvrdio u Građišci sa vrlo jakim snagama, najmanje je imala uspjeha grupa koja je imala da zauzme B.Građisku, te kad su 22 janusara vođile se najveće borbe ulične, neprijatelj je sa vrlo jakim snagama i materijalom uspio da se probije od B. Građiske. Bori Trinaeste krajiške brigade sa benzinskim flašama uništili su tri kola, ali jakim snagama naši borci nijesu mogli da očole te su se morali povući.

Mnogi naši saradnici i seljaci sela Kola, Dobrnje Ratkova, Pervena, Subotice i drugih sela ratnog područja Manjače išli su na ruku našim borcima koji su prolazili kroz ova sela radi napada i pomogli su da se iz grada iznese mnogo plijena.

Kasnije kada su osustvom naših jedinica došli četnici na ovaj teren, zlostavljali su seljake koji su išli na ruku NOV jer im je krivo bilo da su njihovi saveznici nijemci i ustaše imali oko 600 poginulih i 990 zarobljenih.

Naši su imali oko 200 poginulih i oko 400 ranenih.

Banjaluca 7.jula 1961. god.

(Gojko Gajić)

M. Gajić